

Kup kamenja ali dragocena dediščina?

»Suhozid je spomenik
trpljenju, pomanjkanju in
težkemu življenju v naših
krajih. Vsako zaplato
zemlje je bilo nekoč
treba iztrgati
kamenju.«

g. Albert Kravanja,
lastnik suhozida,
ki smo ga avgusta s
skupino mladih
obnovili v okviru
akcije Ogenj v Alpah.

Pri CIPRI Slovenija, društvu za varstvo Alp,
si s projektom KamenGor prizadevamo za
ohranjanje, vrednotenje in ponovno uporabo
tradicionalnega znanja suhozidne gradnje na
območju Goriške.

Osvetliti želimo pomen suhozidov z različnih
vidikov – od kulturne dediščine do lokalnega
razvoja. Spodbujamo vas k skupnemu
razmisleku, kako lahko kot posamezniki,
lokalne skupnosti in širša družba prispevamo
k ohranjanju tega nenadomestljivega dela
krajine.

Zahvaljujemo se Ministrstvu za kulturo RS za
sofinanciranje projektnih aktivnosti.

KamenGor: oživljanje dediščine suhozidov Goriške

Fotografije obnove zidu v okviru dogodka
Ogenj v Alpah je posnela Natalia Polonskaia.

Suhozid ni zgolj gradbeni element

Predstavlja dediščino znanja, iznajdljivosti ter povezanosti z naravo. Postavljanje kamna na kamen brez veziva je veščina, ki zahteva potrpežljivost, občutek za prostor in spoštovanje do naravnih materialov.

Takšna gradnja je odporna, prilagojena terenu, trajnostna in ekološka ter ima velik pomen za biotsko raznovrstnost in podobo kulturne krajine.

O suhozidu

Suhozidna gradnja je veščina zidanja brez uporabe veziva, pri kateri z odbiranjem razpoložljivega lokalnega kamna, pridobljenega s čiščenjem in urejanjem zemljišč, ter ob razumevanju skladnje nastajajo različni tipi trdnih kamnitih objektov.

Za gradnjo suhih zidov v odprti krajini se uporablja izključno lokalni neobdelani kamen iz neposredne bližine gradnje. Graditelj se mora vedno znova prilagajati razpoložljivemu, vselej drugačnemu materialu in ga smiselno sestaviti v uporabno konstrukcijo, zato prihaja tudi do lokalno pogojenih različic. Strukturno celovitost zidu zagotavljata pritisk kamnov eden na drugega ter prepletanje teh v vzdolžni in prečni smeri, tako da se kamni med seboj vežejo.

“V alpski kulturni krajini, kjer je v preteklosti način življenja temeljil predvsem na reji drobnice in živine ter planinskem pašništvu, se je izoblikovala mreža raznovrstnih tipov kamnitih zložb, ki predstavlja star način čiščenja terena. V skrbi po ohranitvi prsti, zaradi lažje izrabe in obdelave zemljišča, da živali niso povzročale

škode na pridelku, so poljedeljske in pašne površine ograjevali s suhimi zidovi. S čiščenjem ledeniškega materiala z njiv in travnikov so ustvarili groblje, s kaštami – podpornimi zidovi so zavarovali strmine in terase, pred vdori živine so njive in travnike ogradili s prostostoječimi zidovi miri in ruti, sopotje pa so ustvarili zato, da je lahko živina prehajala. Poleg suhozidnih zložb so kamenje uporabili tudi za izdelavo tlaka ob hiši ali gospodarski stavbi, za stopnice, cestne podporne konstrukcije in robnike, poti, odvajanje odpadnih in padavinskih voda, apnenice, vodnjake in mostove.”

ga. Andrejka Ščukovt,
Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Nova Gorica

